

Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem

Budai Campus

Tájépítészeti, Településtervezési és Díszkertészeti Intézet

Tájrendező és kertépítő mérnöki alapképzési szak

TÖRTÉNETI ÉS TÖRTÉNETI ÉRTÉKŰ KERTEK KERTTURIZMUSBAN BETÖLTÖTT SZEREPE

Belső konzulens: **dr. Herczeg Ágnes**
egyetemi docens

**Belső konzulens
intézete/tanszéke:** Tájépítészeti,
Településtervezési és
Díszkertészeti Intézet

Kertművészeti és
Kertépítészeti Tanszék

Készítette: **Tuskán Vivien**

Budapest

2023

Tuskán Vivien

Történeti és történeti értékű kertek kertturizmusban betöltött szerepe

ABSZTRAKT

Felgyorsult, ingergazdag világunkban az egyén nehezen lel megnyugvást.

Sokan nem is sejtik, micsoda kincs, micsoda szellemi örökség van a birtokunkban, amely gyógyír lehet a 21. századi ember túlterhelt mindennapjaira. Úgy gondolom, mindenkinek szüksége lenne a szabadban, a kertben töltött időre. Őseink is jól tudták, bátran támaszkodhatnak a növények, a természet gyógyító erejére.

Történeti, történeti értékű kertjeink letűnt korok kertművészetének, természeteszemléjének emlékét őrzik. Hazánkban ennek ellenére csak 15 olyan kert van, amely önmagában műemléki védeltséget élvez, pedig számuk ennél sokkal magasabb is lehetne. A történeti kertek különösen érzékeny rendszerek. Fejlesztésük, helyreállításuk során szigorú örökségvédelmi, tájépítészeti szempontokat kell figyelembe vennünk, amelyeket további, turisztikai szempontokkal is egyeztetnünk kell a kertturizmus fejlesztése céljából, amely nem könnyű feladat.

Munkám célja, hogy felhívja a figyelmet a magyar kertörökség jelentőségére, művészeti értékére, és népszerűsítse a hazai kertturizmust.

Szakdolgozatomban a hazai kertturizmus helyzetét vizsgáltam, azon belül is történeti és történeti értékű kertjeink szerepét. A célom olyan stratégiai javaslatok meghatározása volt, amelyek javíthatnak a magyarországi kertturizmus helyzetén, s fenntartható érdeklődést biztosíthatnak a kertörökségi helyszínek esetében.

Munkám során összegyűjtöttem különböző kert-definíciókat, továbbá kitértem a történeti kertek jellemzőinek bemutatására is, a Firenzei Karta kikötéseinek megismertetésével. Felsoroltam a hazai kertturizmus elmúlt évtizedekben elért eredményeit, valamint említést tettem a nemrégiben megalakult Magyar Kertörökség Alapítványról, s annak örökségvédelemben és kertturizmusban vállalt szerepéről, fennálló partnerkapcsolatairól, munkásságáról. Bemutattam az európai kulturális útvonalak intézményét, azon belül a történeti kertek útvonalát, melyben több hazai kert is tagságot élvez. Mivel dolgozatom egyik nagy tárgya a turizmus, készítettem egy turisztikai fejezetet is, amelyben a kertet, mint turisztikai terméket vizsgáltam. Itt bemutattam a turizmust és annak rendszerét, valamint piacának tényezőit. Továbbá, a KSH adatai alapján összegyűjtöttem a magyar lakosság utazási szokásait – mely régiókba utazunk leggyakrabban, és milyen célból. Felsoroltam a turisztikai vásárlást

befolyásoló tényezőket, s ebből kiderült, mely tényezőkre lehetünk ráhatással. Összegyűjtöttem a turizmusmarketing jellemzőit, és taglaltam az ezen a területen végzett tervezés fontosságát, melynek kapcsán felsoroltam a hazánkban található, kormányrendeletben nevesített 11 turisztikai térséget. Továbbá, röviden méltattam a marketing kertturizmusban betöltött szerepét.

Dolgozatom 5 különböző típusú, eltérő tulajdonú vagy fenntartású történeti kertet vizsgált. Megfigyeléseimet a bajnai Sándor-Metternich-kastély kertjében, a turai Schossberger-kastély kertjében, a Pannonhalmi Főapátság arborétumában és gyógynövénykertjében, a fehérvárcsurgói Károlyi-kastély parkjában, továbbá a vácrátóti Nemzeti Botanikus Kertben végeztem. A helyszíneket több alkalommal is felkerestem, hogy a kerteket eltérő aspektusokban is láthassam. A vizsgálathoz munkám 0. lépéseként egy értékelési szempontrendszert készítettem, amelynek elemei elsősorban a kertek turisztikai szempontból releváns tulajdonságaira irányultak. A kérdések csoportosításával 9 fő vizsgálati szempontot kaptam, amelyet minden helyszín esetében végigvezettem.

Munkám során több, különböző szakterületről érkező személlyel is volt lehetőségem beszélgetést folytatni, amiért különösen hálás vagyok. Turisztikai és idegenvezetői tapasztalataik megosztásával nagyban hozzájárultak a munkámhoz. A velük elkészült interjúk, a helyszínelés és a vizsgálat, valamint a felhasznált szakirodalmak segítségével minden helyszín esetében végeztem egy értékelést, amelyet SWOT-analízisekkel támasztottam alá. Az értékelés mellett javaslatokat is megfogalmaztam a vizsgált kertörökségi helyszínek fejlesztésére.

A vizsgált helyszínek értékelése és a kidolgozott javaslatok után átfogó stratégiai célokat is alkottam, az egyes kertek szintjén, valamint térségi, országos, és nemzetközi viszonylatban is. Megvizsgáltam, vajon mi kell ahhoz, hogy a hazai kertturizmus fejlődni tudjon. Az egyes kertek szintjén kijelölt teendők tájépítészeti és turisztikai szempontokra bonthatóak. A lokális fejlesztések megvalósulása után foglalkozhatunk a térségi és országos feladatokkal, amelyek sikerének kulcsa - véleményem szerint - mindkét esetben a hálózatosításban, egyfajta kertútvonallal megalkotásában rejlik. A nemzetközi turisztikai piacra való bekerülés stratégiai céljai egyfajta kitekintést adnak, és az internacionális párbeszéd megvalósulásának pozitív hozadékát szolgálják.

Céljaim megvalósulásához elengedhetetlen az érintett szakmák közötti párbeszéd, és a társadalmi szintű edukáció. Bízom benne, hogy további tanulmányaim, jövőbeli munkám során rendelkezésre állhatok a hazai kertturizmus fellendítése érdekében végzett nemes feladatokban.

Remélem, hogy munkámmal hozzájárultam a hazai kertörökség, és a kertturizmus népszerűsítéséhez, és többeket vezethetek arra a felismerésre, hogy történeti kerteket látogatni jó!